

▶ Aires del segle

TERESA COSTA-GRAMUNT

Saviesa dels pares d'Israel

Una vegada, va dir rabí Yossé ben Qismà a un home que li oferia un milió de dinars d'or i de pedres precioses i perles per anar a viure al seu poble: *Ni que em donessis tota la plata i l'or i pedres precioses i perles que hi ha en aquest món, jo no viuria sinó en el lloc de la Torà, ja que a l'hora de la partença de l'home, no l'acompanyen ni la plata, ni l'or, ni les pedres precioses, ni les perles, sinó sols la Torà i les bones obres.*

Aquesta sentència explica de forma senzilla, però sàvia, el rebuig del rabí per anar a viure en un lloc on no es troba la Torà, és a dir, la Llei i la saviesa espiritual que destil·la aquesta llei. El rabí no es deixa seduir per la brillantor de l'or ni de les pedres precioses, que d'altra banda no s'endurà a l'hora de la mort, sinó que només viatjarà amb ell l'esperit de la Torà que li ha inspirat les seves obres, l'únic que compta; com diu també l'Evangeli cristià: *Per les seves obres els coneixereu.*

Aquesta sentència es troba a l'Abot, un tractat dins la Misnà (la Torà oral). L'Abot és un dels textos més difosos i apreciats en el món hebreu que ara ens arriba en el llibre *La saviesa dels pares d'Israel*. El tractat Abot de la Misnà (Fragmenta), traduït pulcrament al català de l'hebreu i de l'aramèu per Joan Ferrer, i amb una introducció i notes molt aclaridores de Jordi Sidera.

En el text d'introducció, Sidera diu que aquesta obra és fonamental per entendre el judaisme, tant és així que el tractat Abot és l'obra rabínica que ha despertat més interès i ha gaudit d'una admiració popular més gran. L'Abot està inserit entre la Torà escrita i la Torà oral (Misnà). La Torà escrita és el llibre per excel·lència de la tradició jueva, i que correspon al Pentateuc dels cristians, o sigui: els cinc primers llibres de la Bíblia. En la Torà hi ha la base de les creences jueves, la seva reflexió teològica i espiritual, i la font d'orientació de la conducta, escriu Sidera.

En paral·lel a la Torà escrita hi ha la Torà oral, o Misnà, que representa l'autèntica interpretació i el seu complement a la Bíblia hebrea. L'Abot hi ocupa un paper molt important, ja que és el recull de les sentències sapiencials elaborades per una llarga cadena de rabins que

“ És hora de recuperar el temps perdut i tenir en compte les paraules del rabí Ben Zomà ”

comença en el període bíblic i continua en els períodes anomenats Segon Temple, Rabínic, Medieval, Transició cap a la modernitat i Emancipació.

Voldria remarcar aquí el període Medieval, ja que a Catalunya els rabins hi van desenvolupar el pensament cabalístic entre les comunitats jueves. Escriu Sidera: *L'aparició d'un pensament místic en el judaisme el trobem en els primers segles de l'era cristiana coincidint amb les tendències gnòstiques. A diferència d'altres, la mística jueva se centra en la meditació d'uns conceptes centrals i permanents [...] Aquests conceptes són la idea del Déu vivent i la manifestació d'aquest en els seus atributs.* Una figura destacada d'aquests rabins cabalístes és Mossé ben Nahman de Girona, autor d'obres tan importants com: *Llibre de la redempció*, *Excel·lències de la Torà* i *Sermó sobre l'Eclesiastès*, traduïdes i anotades per Eduard Feliu i publicades a la

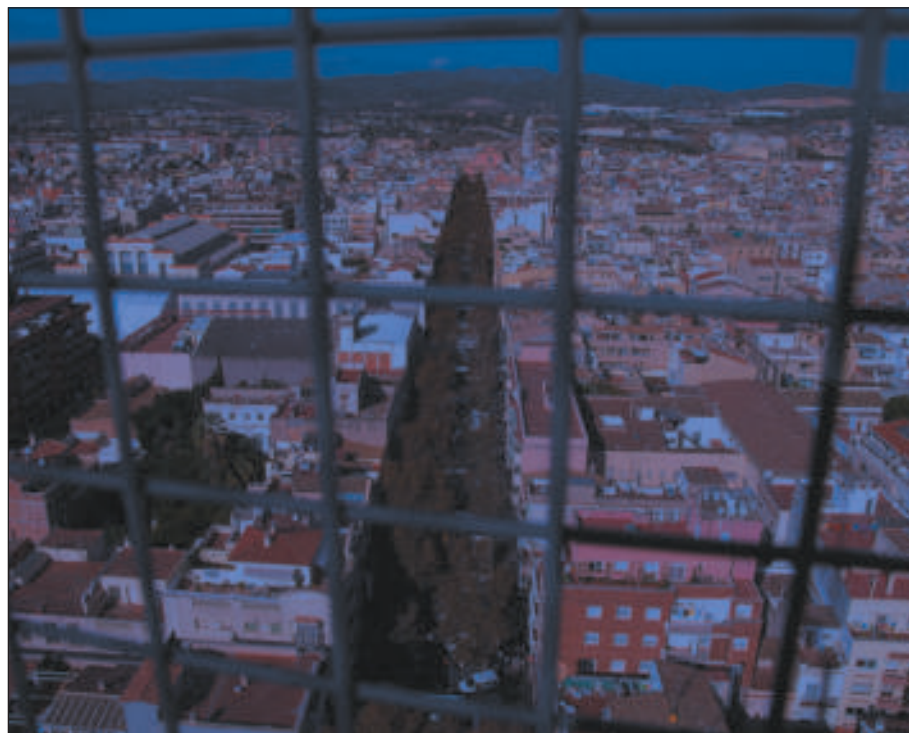
Biblioteca judaico-catalana l'any 1993.

Alhora que una mentalitat més oberta ens va acostant als textos fonamentals de les diverses religions i creences, fóra bo que també anéssim coneixent amb més profunditat, és a dir, llegint-los i estudiant-los, els jueus catalans que com Ben Nahman van destil·lar una literatura bella i sàvia que hauria de formar part del nostre imaginari cultural.

Són lluny aquells dies infausts de l'expulsió dels jueus per part de la corona espanyola, que ens van empobrir culturalment i espiritualment. És hora de recuperar el temps perdut i tenir en compte les paraules del rabí Ben Zomà: *Qui és savi? El qui aprèn de tothom, ja que es diu: De tots els mestres he obtingut enteniment* (Salm 119,99).

L'edició d'aquests textos base del judaisme tradicional com *La saviesa dels pares d'Israel* és una bona notícia.

▶ Les hores i els dies

Mre ROSA NOGUÉ I ALMIRALL

Vilanova negra

A aquest pas, haurem de donar la raó a en Guillem Mercader i en Ramon Francàs, els directors d'aquest DIARI, que periòdicament es queixen de la nul·la visibilitat de Vilanova i la Geltrú en els grans mitjans de comunicació, llevat de si es tracta de les males notícies! Per acabar-ho d'adobar, mentre la blanca Subur exerceix d'amfitriona d'esdeveniments lúdics i culturals que atreuen tant el públic com els periodistes, aquí a Vilanova, suposadament més tranquil·la, més familiar, només sortim a les notícies quan s'esfondra el sostre de l'IES Mir damunt dels pacífics nínxols del cementiri veí; quan dues persones que havien declarat als jutjats es veuen atacades, a la sortida, pels presumptes delinqüents a qui acabaven de denunciar; quan esde-

més recents, més impactants o truculents, com les darreres fulles que han caigut dels arbres amaguen sota seu la bella rojor de les primeres que van arribar a terra.

Perquè, fet i fet, a la blanca Subur o a la Vilanova negra (ocasionalment, esperem-ho!), la majoria de nosaltres vivim sota la llum neta de l'octubre, envoltats d'aquest blau límpid que ens envegen els visitants, a tres passes del blau profund i verdós de les ones, ocupats amb els nostres quefers de cada dia, pensant ara en les castanyes, els panellets i les carabasses que ens endolciran el record dels que marxaren, durant la felicitat coincident de Tots Sants en un dilluns de festa.

Potser caldrà reivindicar, més tard o més d'hora, el valor i la qualitat de tantes vides que no constituïran mai una notícia, el mèrit i el fulgor de tants homes i dones honestos,

“ Potser caldrà reivindicar el valor i la qualitat de tantes vides que no constituïran mai una notícia ”

pares i mares de família, estudiants que aprofiten la seva hora d'aprendre, joves abraçats a un món per estrenar, avis i àvies que ja han viscut molt, i per tant comprenen i estimen; potser haurem d'anar entenent que això és el que de veritat val, el

que de veritat compta, més que no pas aparèixer en aquest o en aquell diari, constituir una o altra imatge o bé notícia. Aprofitem el que ens ha estat donat; estiguem al cas, és clar, d'allò que es comenta als diaris, les ràdios o les televisions, però reservem-nos una estona per a nosaltres: conversem, llegim, passegem, escoltem música. Allunyem-nos de la faramalla, de la lluentor del glamour i de la sutzura de la corrupció, més similars del que sembla; cerquem el que val de debò i oferim-ho als altres. Encara que no sortim gens a les notícies...